Бр. 139. У Новом Саду, у среду 16. (29.) јула 1914. Година XXX.

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
За Угарску, Србију Црну Гору и друге стране земље

на годину	К 34·—	46·—	дин.
на по године	К 17·—	23·50	„
на чет. год.	К 8·50	11.—	„

Поједини бројеви стају 12 потура

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова
Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској ул. бр. 36.

Власник и издавалац: деоничарско друштво Браник. | Управник: др. Мих. Полит-Десанчић. Одговорни уредник: Јанко Перић. | Електрична штампарија д. д. Браника у Н. Саду

Предстојећи рат са Србијом.

— Одговор Србије недовољан. — Одушевљене манифестације за Аустро-Угарску. —

(*Телеграми Угарског Кореспонденц-Бироа.*)

Беч, 14. јула.

Нота, којом је Србија одговорила, испуњена је духом *неискрености*, садржи далекосежне резервације и ограничења, тако да су фактични уступци Србијини без значаја. Под ништавним изговором потпуно је одбијен захтев у погледу учествовања наших органа у истрази ради изналажења учесникâ у комплоту, који се налазе на српском земљишту. Исто тако значе одбијање пристанци на сузбијање монархији непријатељске штампе. Захтев, да распуштена, монархији непријатељска, друштва под другим именима и облицима не продуже своје деловање, у опште није узет у обзир. Како наши захтеви представљају најмању меру онога, што је потребно ради стварања сталног мира на југоистоку монархије, то је одговор морао бити сматран за недовољан. Да је и српска влада била свесна тога, да се њена нота *не може примити*, доказује околност, што нас она позива, да ради уређења контроверзија тражимо бирани суд. Тај је тачно осветљен околношћу, да је већ три сата пре предаје ноте, која је предаја била неколико минута пре него што је истекао рок, настала мобилизација српске војске.

Беч, 14. (27.) јула.

И у народном врту и гостионицама било је јуче одушевљених манифестација за нашу монархију и за Италију. Маса народа је клицала Италији, кад је гостијоничарска музика свирала италијанску химну.

Петроград, 14. (27.) јула.

Због страјка над Петроградом проглашено је ванредно одбранбено стање.

Будимпешта, 14. (27.) јула.

Ванредно издање званичнога листа објављује превишње решење, којим се даје амнестија свим особама, које су учиниле војнички преступ или пропуст.

Берзански савет је решио, да берза данас, сутра и прексутра остане затворена.

Дражђани, 14. (27.) јула.

Краљ Саске је прекинуо свој летњи боравак и сутра стиже овамо.

Грац, 14. (27.) јула.

Синоћ су се поновиле одушевљене манифестације.

Берлин, 14. (27.) јула.

Овде су приређене велике овације Аустро-Угарској. Музичка капела је свирала народну химну, а цару и краљу Фрањи Јосифу су одушевљено клицали. Пред руском и француском амбасадом и пред српским посланством је појачана стража.

Службено се објављује, да је цар *Вилхелм* прекинуо пут по Северном Мору и стиже данас у Берлин.

Беч, 14. (27.) јула.

Градоначеоник је послао у Ишл телеграм, у коме одушевљеним речима саопштава манифестације у Бечу.

Берлин, 14. (27.) јула.

При манифестацијама последње ноћи демонстровало се пред руском амбасадом. Полиција је одмах посредовала. Један је ухапшен. Учињене су мере против могућности таквих догађаја.

Будимпешта, 14. (27.) јула.

Српски генерални конзул и конзул отпутовали су преко Букурешта кући.

Цео дан биле су овде манифестације. Велике масе света су ишле кроз улице.

Лондон, 14. (27.) јула.

Енглески листови опомињу Русију, нека саветује Србији да попусти.

Берлин, 14. (27.) јула.

Амбасадор *Шен* је код свих великих сила заступао становиште, да сукоб Аустро-Угарске са Србијом мора остати локализиран, како би мир Европе био очуван.

Лондон, 14. (27.) јула.

Рајтеров Биро јавља из Београда, да су улице пуне резервиста, који стижу. Железнице су у рукама војних команди.

Будимпешта, 15. (28.) јула,

Јуче у пет сати по подне прикован је на зидове овај проглас угарске владе на народ:

„Србија је на трезвене, оправдане захтеве монархијине одговорила мобилизацијом. Стојимо на прагу ратних заплета. Ми ћемо показати, да су се преварили они, који су у својој лудо смелој надмености мислили, да нас слободно могу вређати. Ми ћемо показати, да ћемо за наше угрожене интересе и част без устезања бацити на вагу опробану снагу народа и наше славне војске. Стојимо пред временима, у којима је потребно пожртвовно домољубље и од предака наслеђене мушке врлине целога угарског народа. Стављени смо на вагу историје. Сад морамо показати, да је сваки грађанин ове земље готов, да последњу кап своје крви жртвује на олтар отаџбине, и да ће домољубље, верност, издржљивост и одлучност народа победнички изићи из ватрене пробе критичких догађаја. Сваки мора показати, да је човек.

Влада чини све ради заштите реда и мира у земљи и за осигурање живота и власништва отаџбини верних грађана. Она се с поверења пуним и умирујућим речма обраћа сваком без разлике расе и вере те пружа сваком потпору и очекује од сваког потпору, па и од грађана немађарског језика. Држава ће у свима приликама имати толико снаге, да смрви све оне, који би слушали речи злочиначких раздраживача те који би се огрешили о дужности држављанске верности, а исто тако ће у клици бити угушено свако ремећење мира. Али би било врло жалосно, кад би дошло до таквих присилних мера, жалосно зато, што би то жигосало и изобличило оне, који су отпали од верности према отаџбини и јер би то благословене осећаје љубави и поверења у корену поколебало те на дуго време уништило судбу и будућност оне народности, која би у данима кризе скренула с права пута. Ми се с гласом поверења и љубави, али уједно и с гласом озбиљне опомене обраћамо сваком грађанину домовине, а пре свега онима, које њихов положај или лични њихов утецај чини природним вођама својих суграђана.

ЛИСТАК.

Модерни исповедник.

— Морион Ашворт. —

(Наставак.)

Сер Уиљем гледао ју је радознало. Његово држање, када се нагао над своју пацијенткињу, поглед његових очију одавали су велику симпатију и разумевање. Њему је било жао те јаднице, која је била рада да неугодну јој прошлост преда забораву.

Када је наставила причање, њен глас није био онако узрујан као пре, него више благ и умирен.

— После, доцније, када ми је у истини рекао: „Хајде!“, ја се нисам снебивала. Био је то човек, који је освојио многа женска срца. Он није могао проћи покрај женског створења, а да га својим погледом не промери од главе до пете. Рекли бисте да га на овом свету није ништа интересовало као женски свет, али је с њим и излазио лако на крај. Он им није ништа ни обећавао, није био страсан у давању љубавних изјава; ја се не сећам чак да ми је и једанпут рекао да ме воли. Сасвим просто раширио ми је своје руке, и ја сам само улетала у његово наручје.

Осећала сам у свом срцу да се он не би више ни трудио око мене, да сам му се одупрла; био би се просто окренуо другој, која би га једва дочекала. Сер Уиљеме, ја сам жена, која никада ни једног часка није »флиртовала«. Удала сам се за свога мужа, јер је он волео мене и ја њега, и ни један жив човек није ме интересовао од дана моје свадбе па до часа када сам се с „њим“ срела. Али „њега“ сам очајнички волела, без обзира на то што ме је на вечно несрећном учинио.

Насмешила се тужно али не јетко.

— Њему није ни на ум падало да се ја њега ради излажем опасности. Не може се рећи да је био несавесан, али за њега није било ни препрека. Оно што зажели, узимао је... Ако не би могао, настављао је свој пут. А ја, ја, сер Уиљеме, ја нисам могла поднети мисао, и с тога.. када ме је он замолио, да с њим отпутујем, ја сам то учинила. Једино сам зебла да се не деси нешто, што би ме спречило да с њим не пођем.

Застала је и погледала у склопљене руке, које су јој мирно почивале у крилу, а по том као какво невино дете упрла поглед у доктора.

— Пет дана најпотпуније, најлепше среће проживела сам покрај њега. Чинило ми се да дотле нисам ни постојала. Тек тада видела сам, шта значи „живети“.

— Па онда? — упита доктор кад је она ућутала.

Полако, једним свечаним покретом забаци она вео, а самртничко бледило угледа се на лицу. Али глас јој је био потпуно миран, када рече:

— Пре недељу дана отпутовао је он у Кину?

— А ваш муж?

— Муж мој не зна ништа. Он је за мога одсуства био такође на путу. Нико не зна ништа. А то ме и не мучи, сер Уиљеме. Не могу да спавам с тога, што...

Раширила је руке и очајнички погледала у лекара. Он је умири једним благим погледом.

— Хоћете да кажете, да морате поћи за »њим“?

Смешећи се она одмахну главом у знак одрицања.

— А не, — рече она, — Ја сам била срећна и не жудим за новом срећом. Осим тога, сер Уиљиме, ја никада не бих била кадра да за њим пођем и да своју децу оставим. Ја сам сада, као што се то каже, „рђава жена», али чак ни своје среће ради не бих могла да напустим своју децу. Знам да сам им потребна, те не могу бити тако себична да их оставим. Они су једино упућени на мене, и без моје помоћи не би могла живети. Разумете ли ме, сер Уиљеме?

Сер Уиљем је познавао жене, бар је мислио да их познаје, и задовољно је климао главом.

— На млађима свет остаје, драга госпођо, рече он. А сад реците ми зашто ви не можете да спавате? зашто не можете да једете? Та епизода је дави.

Жена се нервозном журбом сажа к лекару.

— Ах како бих могла, сер Уиљеме? Ја сама знам најбоље, колико сам грешна. Целог свога века читала сам о таквих случајевима, гледала сам их на пезорници, и они су ме увек морално вређали, ма да се за њих нисам бог зна како интересовала. И сад сам сама ја то исто учинила, и немам никаква оправдања за то. Мој муж је честит и добар човек, увек ме је ценио и волео и никада међу нама није било ни сенке неспоразума. И ја сам сада њега срамно и ниско преварила. Он би се морао од мене раставити, морао би ми, кад би знао децу моју узети...

(Свршиће се.)

Час делања је куцнуо. Дела пожртвовне патријотске верности могу положити темеље лепшој, бољој и срећнијој будућности.“

Ратно стање у монархији.

У Бечу је објављена наредба о изнимним мерама, које вреде у ратно време. Царевинско веће и сви покрајински сабори су распуштени.

Осим тога издано је још 5 владарских наредаба, који се тичу:

1. Политичких наредаба у Босни, Херцеговини и Далмацији;

2. Сурадње општинских и јавних уреда код мера, које се имаду подузети, као и гледе кавна у случају непокоравања дотичним одредбама;

3. Гледе сметања јавних области у службовању и дужности добаве за војску;

4. Потпадање цивилних особа под војнички суд;

Потпадање под војнички суд оних војничких особа, које нису везане војничком заклетвом.

Министарске наредбе се тичу изнимних мера гледе штампе, састајања, ограничења особне слободе, укинућа кућног права, укинућа поротних судишта, потпадања цивилних особа под војнички суд и ограничење брзојавног и телефонског уредовања, које ће деломично потпасти под војничку контролу. Затим забране ширења периодичких тискописа из Србије. Надаље се министарским наредбама одређује, да се плаћа све што војска од цивилних особа треба.

Изјава грофа Тисе о рату.

Кад је одговор српске владе стигао у Будимпешту, било је у кулоарима заступничке куће врло живо. Све се интересовало за мишљење грофа Тисе, који је изјавио:

„Србија нас је нагнала у рат. Рат, додуше, није ништа утешљиво, али ми морамо истрајно и одлучно заступати своје стајалиште.“

— **Девојачко Васпиталиште Св. Мајка Ангелина** (Budapest, IV. Váci utca 63. II. em.) на захтев родитеља, шаље проспекте и даје обавештаје у погледу примања питомица за школ. годину 1914.|15. 230 39 90

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на **два стипендијска места** у грађанској закладу народних добротвора пок. Јована Остојића и жена му Терезије рођ. Зозук са роком до Преображења о. г.; једно је место за ученике средњих школа и свеучилишта, а једно за ученике трговачке школе и академије.

Годишња стипендијска свота износи за ученике средњих и трговачких школа 400 К док су у месту својих родитеља или старатеља, 600 К ако су на страни, а за слушаоце свеучилишта и трговачке академије 1000 К.

Права на ово место имају: 1. сродници из Суботице, 2. сродници са стране, 3. суботички синови и 4. Срби из угарско-аустријске монархије.

Молиоци треба да докажу са крсним листом, да су Срби православне вере; са школском сведоџбом, да у наукама добро успевају и да се добро владају; лечничком сведоџбом, да су потпуно здрави и с кравијим богињама с успехом накаламљени, а сродници још треба да искажу са званичним изводима матица одношај свога сродства са завештачима,

Изабрани питомац у исто време не може уживати још коју другу стипендију и мораће се владати по правилима, која ће му се по избору саопштити.

Молиоци, који ову стипендију желе получити, нека своју молбу са потребним исправама у оригиналу и препису потписаном управитељу до означеног рока поднесу.

Сваки молилац нека прикључи потребне поштанске биљеге, да му се оригиналне исправе по сравњењу могу на тачну адресу послати.

У Суботици, 12. (25.) јула 1914. године. 300 1—3

Богдан Свирчевић с. р.
управитељ Остојићеве закладе.

ПРОМЕСЕ*)

НА

Аустријске државне срећке
од године 1860.

Главни згодитак		. К	600.000·—
1	„	по . К	100.000·—
1	„	„ . К	50.000·—
2	згодитка	„ . К	20.000·—
15	згодитака	„ . К	10.000·—
30	„	„ . К	2.000·—
8350	„	„ . К	1.200·—

Жребање: серија 1. августа, бројева 2. новембра **1914. п. н.**

ЦЕНА К 22·—

3% аустр. боденкредит срећке
од године 1880.

Главни згодитак		. К	90.000·—
1	„	по . К	4.000·—
2	згодитка	„ . К	2.000·—
2400	згодитака	„ . К	200·—

Жребање 17. августа по нов.

ЦЕНА: К 5·—.

издаје

МЕЊАЧНИЦА

Централног Кредитног Завода деоничарског друштва у Новом Саду.

*) Поштом шаљемо поруџбине само у том случају, ако нам се новац унапред пошаље заједно са 35 п. за рекомандацију

Хотел „Бела Лађа“ Нови Сад

власник ЂУРА ЗУРКОВИЋ

сасвим изнова преустројене и преоправљене собе

СА МОДЕРНИМ НАМЕШТАЈЕМ

чистоћа првог реда.

Електрично осветлење са осталим удобностима.

Најподесније место за састанке странаца са изврсном кујном и најбољим пићем.

Точим искључиво само прастаро (Urquel) **ПИЛЗАНСКО ПИВО.**

Продајем изврсног карловачког вина на велико и мало, од 5 литри шаљем у кућу.

ТВОРНИЦА КАРУЦА

МЛАДЕНА МОГИНА У НОВОМ САДУ

ОСНОВАНА 1906. ТЕМЕРИНСКА УЛ. 49-а. ОДЛИКОВАНА 1907.

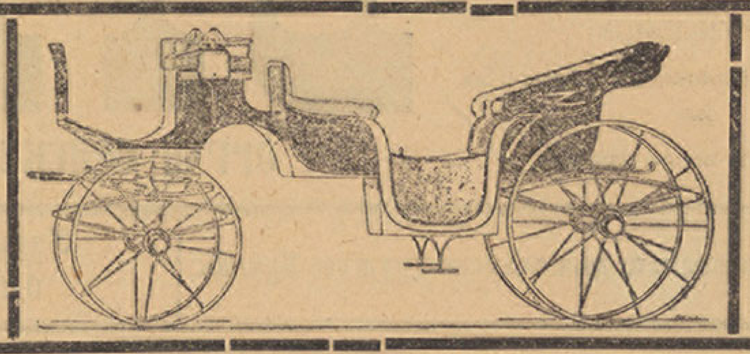

Препоручујем се за израду НОВИХ КОЛА И КАРУЦА сваке врсте по најновијој изради. Ради боље праксе пробавио сам више година по великим варошима, с тога се препоручујем да сам у стању у ову струку спадајући сваки посао најсавршеније израдити. Пошто сам и сам у радионици запослен, с тога могу за сваку израду најпотпунију гаранцију пружити боље него игде. — Све преоправке обављам тачно и на одређено време. Стара кола узимам у промену. Препоручујем и своје стоваришће готових каруца сваке врсте. Имам и половних каруца у добром стању. Творница је удешена модерним справама и машинеријама, које креће електрика. Израда тачна и солидна! Цене умерене! Ценовник шаљем на захтев бесплатно. СВОЈ СВОМЕ! 60 26 52

ЛЕКОВИТО КУПАТИЛО У МЕЛЕНЦИМА „Русанда“

(Торонталска жупанија) — у Јужној Угарској.

Отворено је од 1. (14.) маја до 1. (14.) септембра сваке године. Специјално лечи: **Севотину, хроничну ревму, скрофулу** у свима њеним облицима и појавама. **Кожне болести**, које нису биле у стању никакове лековите масти излечити, — нарочито Psorias и Prurigo. Код женских **неуредан крвоток** и живчане болести. Сигуран успех у лечењу **костобоље.** Caries, Necrosis-а, у коме премашује најчувенија интернацијонална купатила. **Са успехом** лечи **застарели луес.** — Станови се састоје из четири модерна **хетела са 74 собе, курсалон, кафана, изврсна кухиња, добра музика, цветни парк,** са удобним клупама, — **гласовир, куглана, билиард** стоји на раположењу купалишним гостима. — Ближа извешћа и проспекте на захтев и бесплатно шаље **управа купатила „Русанде“.** 143 76—100

НЕДЕЉНИ УЛОЗИ НА ШТЕДЊУ

могу се уписати сваки дан на благајници наше мењачнице. Плаћа се 1 круна на сваку честицу недељно, а укамаћује се:
са 4% ако траје уплата 1 год.
са 4½% ако траје уплата 2 год.
са 5% ако траје уплата 3 год.
За време трајања уплата могу улагачи подизати 2 трећине одуплаћене своте као предујам.

ЦЕНТРАЛНИ КРЕДИТНИ ЗАВОД Д. Д. У НОВОМ САДУ.

ПЕРИНУМ

једино домаће средство противу свих врста назеба, реуматизма, прави борови сок, а српски је производ. који надмашује све досадање назване францбрандвајне. — Срби трговци, апотекари, узмите у вашој радњи овај **чисто српски производ**, који се само вама даје, а под гаранцијом за успешно дејство, што доказују и многобројне захвалнице од којих неколико следују:

Драги Поповић

Лекарството за мојата болна р-ка косто ми много доста ви, ми много добрје под-ествува, само с неколко намазванија и оздравех само че сум немарљив и не го сегуван повече, заштото оздравем само от 3—4 намазванија. За това ви благодарја и това лекарство препорчвам на моитје пријатели.

Цариброд, 25. јануара 1914.

Поздрављам
ЈОРДАН КАРАСЕРОВ
начелник на гарата.

189 61—190

Цена је великој боци К 2·— а малој К 1·20. Где нема у трговини апотеци, онда шаље **творница Перинума** и директно на појединца са доплатом; а код поруџбине од К 10·— франко. Перинум се добија у свакој срп. тргов. и апотеци.

Браћа Поповићи, Земун.